

آیا کندز به تکرار سرنوشت گرفتار خواهد شد؟

مهدي مدير

کلیدی و مرکز ولایت های زون شمال شرق کشور است. این ولایت با ولایت های تخار، بغلان و سمنگان هم مرز است و همچنان با تاجکستان نیز مرز مشترک دارد. بندر شبرخان که افغانستان را به آسیای میانه وصل می کند در این ولایت قرار دارد. سال گذشته نیز مشخص نگردید. پس از سقوط ولایت کندز به دست طالبان، رئیس جمهور یک هیئت حقیقت یاب را برای بررسی دلایل و عوامل شهر کندز موظف کرد تا در این زمینه تحقیقات همه جانبه نماید، اما گزارش این کمیسیون به نشر نرسید و تنها دست داشتن مقامات بلند رتبه دولتی در سقوط کندز، رد گردید. پس از باز پس گیری ولایت کندز توسط نیروهای امنیتی کشور، این ولایت هیچگاه به ثبات امنیتی نرسید و همواره مورد تخریب قرار داشت. پیش از آن نیز طالبان موفق شده بودند که ولسوالی های دشت ارچی و چهاردره را به تصرف خود در آورند، اکنون طالبان یکبار دیگر تلاش می کنند که کندز را به تصرف خود در آورند. چرا طالبان همه ی تلاش شان را به خرج می دهند تا ولایت کندز را به تصرف خود در آورند؟ قندوز یکی از ولایت های

ولسوالی خان آباد ولایت کندز صبح دیروز به دست طالبان سقوط کرد و باری دیگر در غروب همان روز به تصرف نیروهای دولتی در آمد. ولسوال خان آباد به رسانه ها گفته است که طالبان از چندین جهت به این ولسوالی حمله کردند و پس از ساعاتی درگیری، ولسوالی خان آباد را به تصرف خود در آوردند. بر اثر سقوط ولسوالی خان فرستاده شاهراه کندز - تخار نیز مسدود گردیده است و گفته شده است که اگر نیروهای کمکی برای بازپس گیری ولسوالی خان فرستاده شاهراه طالبان بسوی ولایت تخار حرکت خواهند کرد. گفته می شود خان آباد یکی از ولسوالی های استراتژیک ولایت کندز است. همچنان گزارش شده است که طالبان پوسته های نیروهای امنیتی افغانستان را در منطقه «مرغلی» و «دوکان آدم خان» و در مسیر کندز - خان آباد، آتش زده اند. همچنان گفته می شود که درگیری های شدید بین نیروهای امنیتی و گروه طالبان در ولسوالی علی آباد ولایت کندز نیز جریان دارد و طالبان در تلاش هستند که این ولسوالی را نیز به تصرف خود در آورند. ولایت کندز در تاریخ ۶ ماه میزان سال گذشته به دست طالبان سقوط کرد و به مدت سه روز در اختیار این گروه بود. پس از سه روز نیروهای امنیتی افغانستان توانستند که این ولایت را از اختیار طالبان خارج کنند و کنترل آن را در دست گیرند. در ماه های اخیر حملات گروه طالبان بالای ولسوالی های ولایت کندز افزایش یافته است و اکنون آنها ولسوالی خان آباد این ولایت را در تصرف خود دارند و در ولسوالی های دیگر نیز جنگ به شدت جریان دارد. با سقوط ولسوالی خان آباد و تشدید حملات گروه طالبان بر ولسوالی های ولایت کندز، نگرانی ها از اینکه کندز یکبار دیگر به دست گروه طالبان سقوط کند، افزایش می یابد. اکنون رنگ خطر بلندی از قبل به صدا در آمده است و تهدیدها در برابر ولایت کندز جدی تر شده است. تکرار این فاجعه می تواند به مردم کندز و همچنین حکومت افغانستان ضربه ی سنگینی وارد کند و خسارات مالی و جانی زیادی به بار آورد. در ماه های اخیر، حملات گروه طالبان در

سراسر کشور افزایش یافته. چندی پیش جنگ در هلمند شدت یافته بود و حتی نگرانی های از سقوط شهر لشکرگاه به دست طالبان وجود داشت. بر اثر این جنگ بیش از ۳۰ هزار تنواره بی جا شدند و خانه و زندگی شان را از دست دادند. پس از شکست گروه طالبان در هلمند و عقب زدن حمله های آن ها توسط نیروهای امنیتی، اکنون جنگ در یک گوشه ی دیگری از کشور و در ولایت کندز شدت یافته است و تا طالبان توانسته اند که یک ولسوالی را به تصرف خود در آورند؛ این حمله ها، نشان می دهد که گروه طالبان در ماه های اخیر بیش از پیش فعال شده اند و تلاش دارند که جغرافیای جنگ را گسترش دهند و وسعت ببخشند. گسترش جغرافیایی جنگ از سوی طالبان در هنگامیکه حکومت وحدت ملی در یک تنش سیاسی داخلی بسر می برد و رهبران حکومت وحدت ملی هنوز موفق نشده اند که اختلافات درون حکومتی را حل بکنند، می تواند منجر به جدی تر شدن بحران امنیتی می شود و مناطق و ولسوالی های بیشتری از تحت کنترل دولت خارج گردد و به تصرف گروه طالبان در آید. چنانچه چندی قبل گزارش های وجود داشت مبنی بر اینکه از

سقوط و بازپس گیری ولسوالی ها در نقاط مختلف کشور را تنها در روشنایی استراتژی مبارزه با طالبان از سوی دولت می توان کرد. در نبود استراتژی مبارزه با طالبان و تروریسم، چیزی جز بی برنامهگی و تشتت قابل رویت نیست و نمی توان جز ضعف چیز دیگری یافت. شکی در این نیست که زاویه های پنهان زیادی در هنگام بررسی مسئله انتقال نامنی های از جنوب به شمال یافت می شود، همان گونه که نقاط مبهمی در مورد علت های نزدیک شدن طالبان به مراکز شهرها و همین گونه پایتخت کشور روشن خواهد شد. چنین وضعیتی دولت افغانستان در میان جبهات متعدد جنگ گیر مانده و در جبهات مختلفی جنگد و استراتژی واضحی برای مبارزه نداشته باشد. هزینه انسانی و مالی جنگ برای دولت افغانستان را به شدت بالا خواهد برد. جنگی این چنین پایانی نیز نخواهد داشت. در عین حال، دولت افغانستان تجربه بیش از سیزده سال جنگ در مقابل تروریسم و افراط گرایان را دارد و در صورتی که بخواهد به خوبی می تواند، ترسیم کامل و بدون عیبی از وضعیت فعلی امنیتی در کشور ارائه دهد و دولتمردان و طراحان جنگ و امنیت در کشور استراتژی مبارزه با طالبان را تهیه و به اجرا خواهند گذاشت.

استراتژی جنگ با طالبان چیست؟

محمد رضا هویدا

امسال در جنگ با طالبان، سال خوبی به حساب نمی آید. طالبان عملیات های بزرگی را به راه انداخته اند و در مواردی حتی توانسته اند یک ولایت را به تصرف خود در آورند. در حال حاضر نیز بر اساس برخی گزارش ها، در حدود پانزده ولایت جنگ با طالبان جریان دارد. ولسوالی های زیادی در تهدید طالبان هستند و شماری از ولسوالی ها نیز در روزهای گذشته بین نیروهای دولتی و طالبان دست به دست شده اند. پرسش اساسی از دولت و حامیان بین المللی اش این بوده که استراتژی مبارزه با طالبان چیست؟ دولت افغانستان مطمئناً، استراتژی و راهکارهایی برای مبارزه با طالبان دارد. این استراتژی و راهکارها چیست؟ آیا دولت افغانستان برای بیش از یک سال اداره وزارت دفاع توسط سرپرست، برنامه منظمی برای مبارزه با طالبان داشته است؟ آیا دولت افغانستان در زمانی که طالبان عقب نشینی می کنند و یا به عقب رانده می شود، برنامه ای برای نابودی طالبان دارد؟ و اگر چنین برنامه ای دارد، آیا نمونه ای از آن اجرا شده است؟ بحث از استراتژی مبارزه با طالبان نه تنها در حکومت جدید، بلکه از آغاز سقوط رژیم طالبان و به وجود آمدن حکومت جدید، مطرح بوده است. این پرسش تا کنون به طور کامل از سوی دولت پاسخ داده نشده است. پاسخ به این پرسش همواره فریب دهنده و در حواشی دور زده است و هرگز به واقعیت های جامعه نزدیک نشده است. به عنوان مثال، با وجود تمام ابزار آمادگی های دولت در مقابل طالبان، ولسوالی ها یکی از پس دیگری سقوط می کند، یا جنگ به راحتی از جنوب به شمال کشیده می شود و یک ولایت بارها در آستانه سقوط قرار می گیرد. یا اینکه شمار واقعی افراد طالبان چقدر هستند و این مقدار افراد چگونه می توانند در برابر نیروهای مسلح داخلی و خارجی مقاومت کنند و حتی پیشروی کنند و تهدید به حساب آیند. چه کسانی و جریان هایی به عنوان مشرفین و یا مبلغین طالبان عمل می کنند و باعث شده اند تا طالبان محبوبیت اجتماعی پیدا کنند. کدام کشورها به عنوان حامیان اصلی طالبان کار کرده اند. سخنگویان، فرماندهان و مسئولان بلند رتبه وزارت های امنیتی بیشتر از آنکه به عنوان توضیح دهندگان و تشریح کنندگان استراتژی و راهکارهای دولت در مبارزه با طالبان ظاهر شوند، بیشتر به عنوان توجیه کنندگان ضعف ها و ناکارآمدی های ادارات مسئول ظاهر می شوند و تلاش می کنند تا آذنان عامه را بقبولانند که نیروهای دولتی تمام تلاش شان را انجام داده اند ولی نتوانسته اند جلو سقوط یا پیشروی طالبان را بگیرند.

جامعه و مصرف گرایی

قاسم کرباسیان / قسمت دوم و پایانی

مانند: تبلیغ و اشاعه مدگرایی، بزرگ و موفق جلوه دادن اشراف و ثروتمندان و ... بهره می گیرد. البته گاهی خود جوامع هدف نیز در این مسیر، امپریالیسم جهانی زندگی یا ... استفاده می کنند؛ که همه این پیامها برای کالای مورد تبلیغ، نقشی هویتبخش نسبت به خود فرد یا زندگی او و حالتی زندگی بخش قائل می شوند؛ به گونه ای که مخاطب، گمان می کند، اگر آن کالا را نداشته باشد، هویت خویش یا حقیقت زندگی را از دست داده است.

شیء، به عنوان عنصری هویت ساز تجریص می کنند. به طور مثال، در تبلیغ یک کالا از عباراتی نظیر «می خرم چون فکر می کنم»، «می خواهم بخرم چون هستم» یا «هنگام زندگی با ... استفاده می کنند؛ که همه این پیامها برای کالای مورد تبلیغ، نقشی هویتبخش نسبت به خود فرد یا زندگی او و حالتی زندگی بخش قائل می شوند؛ به گونه ای که مخاطب، گمان می کند، اگر آن کالا را نداشته باشد، هویت خویش یا حقیقت زندگی را از دست داده است.

«دونا ولفولک کراس» در کتاب خود به نام «سخن رسانه چگونه مغز شما را می سازد»، در این باره می نویسد: «وظیفه تبلیغات تلویزیونی تبلیغ کیفیتهای خاصی است، که یک محصول، فاقد آنهاست و اگر واقعا هیچ نیازی به یک محصول وجود نداشته باشد، تبلیغات تجاری باید آن را ایجاد کند. او باید به شما ثابت کند که اگر این کالا را نخرید، سلاطین و شادی شما به خطر خواهد افتاد.» [۶] باید دانست رسانه ها و تبلیغاتچیها، برای ایجاد این احساس نیاز کاذب، از عناصری همچون ایجاد ترس، دروغ و ... بهره می گیرند.

ب مصرفی کردن کالاها به عنوان یک ابزار هویتی؛ گاهی پیامهای بازرگانی به بکار بردن مضامین و محتوای خاصی در ضمن تبلیغ یک کالا، برای آن کالا در ذهن مخاطب، کارکرد هویتی به وجود می آورند و در نتیجه، مخاطب را به سمت خرید آن می کند.

۱. افزایش وابستگی به بیگانگان؛ مصرف زدگی، جامعه را به سمت گسترش الگوی مصرف برونزا یا وارداتی سوق می دهد. این امر، موجب وابستگی یک جامعه خواهد شد. وقتی در جامعه ای لایه های گسترده اجتماعی، به سمت مصرف فراوان، بی توجه به امکانات تولید داخلی، و از این طریق، به لحاظ کمی یا تنوع کالایی، مصرفی را طلب کنند که هیچ گونه عینیت مادی در داخل آن کشور ندارد، ناگزیر به واردات کالا خواهد شد؛ که این امر، مورت وابستگی بیشتر آن کشور خواهد شد. این وابستگی، زمینه ساز سلطه فرهنگی بیگانگان بر چنین جامعه ای خواهد شد؛ چراکه بخشی از فرهنگ بیگانه، از طریق واردات کالا به کشور منتقل می شود. البته عوامل متعددی در حدوث الگوی مصرف برونزا نقش دارند؛ که یکی از آنها می تواند مصرف زدگی باشد. در بحث از اصلاح الگوی مصرف، لازم است، علاوه بر توجه به اصلاح الگوی مصرف گرایان به اصلاح الگوی مصرف بیرونزا و تغییر آن به درونزا نیز توجه شود. این مهم، از طرق مختلفی نظیر ایجاد خودباوری ملی، بالا بردن کیفیت محصولات داخلی و یا از طریق مبارزه با مصرف گرایی دنبال شود. ۲. ایجاد روحیه آزمندی و طمع ورزی؛ «ادوارد فلانو» نویسنده و صاحب نظر آمریکایی، اذعان می دارد که به نابر نتیجه پژوهش های اخیر، ولخرجی های مصرف کنندگان در خریدهایشان، می تواند کند. این مطالعه، نشان می دهد که هرچه مصرف کنندگان، خرید بیشتری انجام

دهند، فکر می کنند که به خریدهای بیشتر و مصرف افزون تری نیاز دارند. بدین ترتیب یک دور باطل برهنه، در آزمندی و طمع ورزی به وجود می آید. [۷] ۳. افسردگی؛ بر اساس تئوری های پذیرفته شده اقتصادی، هزینه کردن بیشتر، موجب افزایش رضایت و خوشحالی فرد می شود. این در حالی است که بشر در پنجاه سال گذشته، با وجود آنکه بیش از کل تاریخ بشر مصرف کرده، اما هنوز به رضایت کافی دست نیافته، روز به روز افسرده تر شده و بر شمار افسردگان عالم افزوده شده است. [۸] گفتنی است، انسان تجمل گرا و مصرفی، در جریان تغییر مدن و تکاپو برای تغییر دادن وسایل زندگی، همواره در تنش و اضطراب روحی به سر می برد؛ همچنان که سیری ناپذیری و حرص دست یابی به امور تجملی، او را گرفتار اندوه و افسردگی می کند.

۱. کارتون روز
۱۳۹۵

۱. افزایش و وابستگی به بیگانگان؛ مصرف زدگی، جامعه را به سمت گسترش الگوی مصرف برونزا یا وارداتی سوق می دهد. این امر، موجب وابستگی یک جامعه خواهد شد. وقتی در جامعه ای لایه های گسترده اجتماعی، به سمت مصرف فراوان، بی توجه به امکانات تولید داخلی، و از این طریق، به لحاظ کمی یا تنوع کالایی، مصرفی را طلب کنند که هیچ گونه عینیت مادی در داخل آن کشور ندارد، ناگزیر به واردات کالا خواهد شد؛ که این امر، مورت وابستگی بیشتر آن کشور خواهد شد. این وابستگی، زمینه ساز سلطه فرهنگی بیگانگان بر چنین جامعه ای خواهد شد؛ چراکه بخشی از فرهنگ بیگانه، از طریق واردات کالا به کشور منتقل می شود. البته عوامل متعددی در حدوث الگوی مصرف برونزا نقش دارند؛ که یکی از آنها می تواند مصرف زدگی باشد. در بحث از اصلاح الگوی مصرف، لازم است، علاوه بر توجه به اصلاح الگوی مصرف بیرونزا و تغییر آن به درونزا نیز توجه شود. این مهم، از طرق مختلفی نظیر ایجاد خودباوری ملی، بالا بردن کیفیت محصولات داخلی و یا از طریق مبارزه با مصرف گرایی دنبال شود. ۲. ایجاد روحیه آزمندی و طمع ورزی؛ «ادوارد فلانو» نویسنده و صاحب نظر آمریکایی، اذعان می دارد که به نابر نتیجه پژوهش های اخیر، ولخرجی های مصرف کنندگان در خریدهایشان، می تواند کند. این مطالعه، نشان می دهد که هرچه مصرف کنندگان، خرید بیشتری انجام

- جمع بندی مطالب
ضمن برداختن اجمالی به ضرورت صرفه جویی و اصلاح الگوی مصرف، معنای مصرف به عنوان یک مقوله اجتماعی، اقتصادی و فرهنگی روشن گردید و در ادامه با شناخت مصرف گرایی به عنوان فرایندی متکی بر برخی از علل و عوامل مصرف زدگی، در یک جامعه اشاره شد. در ادامه از مضرات پدیده مصرف گرایی سخن به میان آمد و در آخر با توجه به عوامل مصرف گرایی، براه های توصیه های لازم در جهت اصلاح الگوی مصرف مورد اشاره قرار گرفت. منابع و مآخذ الف) کتابها ۱. کاسترو، زوزه دو: انسان گرسنه، ترجمه منیر جزئی، تهران، جاویدنیا، ۱۳۷۹. ۲. زراقی، ابراهیم: الگوی مصرف و تهاجم فرهنگی، تهران، چاپخش، چاپ اول، ۱۳۷۴. ۳. اسحاقی، حسین: پادها و بنیادهای مصرف، قم، دفتر عقل، چاپ اول، ۱۳۸۸. ۴. ماهنامه سیاحت غرب شماره ۷۰، قم، مرکز پژوهش های اسلامی صدا و سیما، ۱۳۸۸. ۵. بهار، مهری، مطالعات فرهنگی: اصول و مبانی، تهران، سمت، چاپ اول، ۱۳۸۶. ۶. مصفر در دنیای امروز (برگزیده مقاله های ماهنامه سیاحت غرب با موضوع مصرف)، قم، دفتر عقل، چاپ اول، ۱۳۸۸. ۷. ایروانی جواد، الگوی مصرف در آموزه های اسلامی، مشهد، دانشگاه علوم اسلامی رضوی، چاپ اول، ۱۳۸۸. ب) سایتها www.taj-uni.com www.farsnews.com www.magiran.com

۱. کاسترو، زوزه دو: انسان گرسنه، ص ۶۵. ۲. زراقی، ابراهیم: الگوی مصرف و تهاجم فرهنگی، ص ۲۵. ۳. مقاله مصرف زدگی خواب پریشان ماهنامه سیاحت غرب شماره ۷، ص ۱۵. ۴. مهری، بهار: مطالعات فرهنگی: اصول و مبانی، ص ۱۶۹. ۵. همان، ص ۱۷۶. ۶. کوفمان، ران: مقاله تبلیغات، گذشته، حال، آینده، برگزیده مقالات نشریه سیاحت غرب، با موضوع مصرف، ص ۲۷. ۷. فلانو و ادوارد: مقاله به سوی مصرف کمتر، در برگزیده مقالات نشریه سیاحت غرب با موضوع مصرف، ص ۱۳۲. ۸. مونبیسوت، جورج: مقاله آیا مصرف بیشتر رضامندی بیشتری را به ارمغان می آورد؟، در برگزیده مقالات نشریه سیاحت غرب با موضوع مصرف، ص ۱۴. ۹. ایروانی، جواد: الگوی مصرف در آموزه های اسلامی، ص ۱۱.

روزنامه افغانستان از همه دانشمندان و نویسندگان دعوت به همکاری می نماید. هیئت تحریر در ویرایش مطالب دست باز دارد. مقالات وارده بازگردانده نمی شود. مسئولیت مقالات به عهده نویسندگان آنها است و تنها سرمقاله یانگتر دیدگاه روزنامه افغانستان میباشد.

روزنامه افغانستان بخش دری و پشتوی روزنامه اوت لوک افغانستان است.

www.dailyafghanistan.com
Email: thedailyafghanistan@yahoo.com

صاحب امتیاز: دکتر حسین یاسا
مدیر مسول: محمد رضا هویدا
سرمدیر: حفیظ الله زکی
کاریکاتورست: خالق علی زاده

دو زبان: علی اصغر زاهدی، مصطفی جعفری
مسئول وب سایت: غلام عباس اصلان

آدرس: کابل، شهرک امید سبز، فاز چهار، کوچه ششم، خانه نمبر ۱۳۷

